

4. VANGEN VAN MEERKOETEN.

In de afgelopen strenge winter deed zich in Leiden een gelegenheid tot het vangen van meerkoeten voor. Bijgestaan door de heren E.Meelis en A.L Spaans kon ondergetekende in minder dan twee uur tijds 10 meerkoeten ringen. Helaas moest het door tijdgebrek daarbij blijven.

De vangmethode is hieronder beschreven:

In een gedeelte van de zogenaamde Stille Rijn dat door warm water, dat door verschillende fabrieken werd geloosd, open was gebleven, zwommen enkele honderden meerkoeten, wat wilde eenden en een paar kuifeendjes.

Met oud brood werden deze dieren naar de kant gelokt en wanneer er zich één te dicht bij de kant waagde, werd deze met een groot schepnet uit het water gelicht. Na enige oefening had vrijwel elke poging succes.

Een tweetal factoren schijnt echter van belang te zijn voor het welslagen van de vangst. In de eerste plaats dient de kademuur niet te hoog te zijn en in de tweede plaats blijkt deze vangmethode alleen succes te hebben wanneer men haar 's avonds met het licht van een lantaarnpaal in de rug toepast. Men kan het net dan in zijn eigen schaduw verborgen houden. Dit laatste is nodig omdat de meerkoeten een mens met een net kennelijk als een gevaar beschouwen.

Ook bleek dat men niet meer dan twee of drie dieren op dezelfde plaats kan vangen, omdat de dieren na het verdwijnen van enkele soortgenoten hier niet meer dicht genoeg bij de kant komen.

De heer A.L.Spaans ving in Den Haag aan de Soestdijkse Kade op dezelfde wijze ook een zestal meerkoeten.

Hier werd het vangen bemoeilijkt door de hoge kademuur. Ook bleven de dieren hier verder van de kant, waarschijnlijk omdat het hier donkerder was.

De vrees dat we alleen verhongerde of uitgeputte dieren zouden vangen bleek ongegrond, want alle koeten leken goed

gezond en waren beslist niet mager. Tot op heden zijn van deze 16 vogels geen terugmeldingen ontvangen.

Oegstgeest,

W.J.Wolff.

ERVARINGEN MET MEERKOETEN.)

Wanneer U het onderstaande leest moet U niet het verslag van een wetenschappelijke proef verwachten, maar het relaas van een met succes bekroonde poging om enige tientallen meerkoeten te redden.

Wanneer het in de afgelopen winter 's nachts hard vroom vroren er tientallen meerkoeten op het ijs in de Rijn vast. Zover het zonder levensgevaar mogelijk was werden deze 's morgens losgehakt. Met het ijs nog aan de poten werden zij in een krat op de rug vervoerd naar de verharde weg en vandaar per auto naar een schuur gebracht, waar de temperatuur even boven het vriespunt was. Eenmaal ontdooid werden de vogels naar een groot kippenhok gebracht. Zij waren druipnat en zo onderkomen, dat zij het hoger gelegen gedeelte van het hok, dat één plankbreedte hoog was, niet op konden komen.

In dit hok werden de meerkoeten opgefokt met in vet gedrenkt brood en opfokvoer voor kuikens van 0-9 weken. Dit voer, S.L.R. genaamd, bevat vitamine A.B. en F., veel eiwit, kalk, fosfor, geen vet, wel vele graansoorten, waaronder buitenlandse. In het hok stonden grote bakken water,

waarin de vogels konden ploeteren.

Na enige tijd zagen de meerkoeten er goed uit en konden ook de hoger gelegen plaatsen in het hok bereiken. Maar als men hen met water besprenkelde liep het water niet van de veren af, maar werden de meerkoeten nat.

De eerste groep bleef 9 weken in het kippenhok, de laatste 5.

Tussendoor werden nog enkele vogels in het hok gebracht.

In totaal telde de groep 70 vogels.

Aan opfokvoer werd in de gehele periode 35 kg gevoerd.

Toen de winter voorbij was en de Rijn geheel open werd een proef genomen met 5 meerkoeten op de Zomp.

Al zagen de vogels er goed uit, zij bleken niet op het water gebracht te kunnen worden, daar ze nat werden en onmiddellijk zonken.

Heinde en ver werd geïnformeerd hoe de vetklier weer aan het werk te krijgen was. Niemand wist echter raad; de vogels zouden gekortwiekt moeten worden en naar een kinderboerderij of dierenpark gebracht.

Zo stonden de zaken, toen in een gesprek met een homeopathisch werkend arts ook de meerkoeten ter sprake kwamen; het leek hem geen probleem hoe de klier weer aan het werk te krijgen:

" geef de meerkoeten 1 dosis silicea D 30 en de zaak is spoedig in orde " luidde het advies.

Daar er geen silicea D 30 poeder voorradig was, werd een flesje silicea D 30 korrels in een vijzel fijn gemaakt en dadelijk daarna door wat opfokvoer gemengd. Ruim tevoren

was het brood uit het hok gezet, zodat de vogels hongerig waren en het opfokvoer met silicea snel opaten. Binnen de drie dagen was het resultaat frappant; de meerkoeten waren tierig geworden en gaven een totaal ander beeld dan drie datenvoren.

Opgesprengd water liep van de vogels af. Bij onderdompeling werden zij echter nog iets nat. Na informatie bleek het flesje korrels slechts de helft van een flesje poeder te bevatten. Daarom werd de 4e dag nog een fijn gewreven flesje korrels door het opfokvoer gegeven. De 5e dag werden 2 meerkoeten mee naar de Rijn genomen en op het water gebracht. Zij zwommen vlot naar de overkant en voegden zich daar bij de groep meerkoeten.

Door de kijker waren zij goed te volgen; zij klaptten met de vleugels en gedroegen zich geheel als de overige meerkoeten.

De 6e dag werden alle meerkoeten gevangen, wat niet meeviel, want de meerkoet blijft schuw, en in twee kisten gezet.

De nummers van de ringen werden genoteerd.

Een deel van de vogels bleek verdwenen, waarschijnlijk had iemand een kijkje in het hok genomen en het niet goed achter zich gesloten.

Bij de Rijn werden de kisten geopend; enkele meerkoeten waren nog zo onder de indruk van het vangen en vervoeren, dat zij uit de kist gehaald moesten worden.

Het was een mooi gezicht toen 47 meerkoeten te water gingen; zij zwommen prima, gingen op een krib een heel eind

verder aan land en poetsten maar, telkens vleugelklapperend.
Na de poetspartij gingen zij het water weer in.-

HOOFD Afd. GROENVERZORGING
GEMEENTEWERKEN

G.Gerlach Sandersweg 3 Oosterbeek.
telef.08307-2302.

Nadrukkelijk zij hierbij vermeld, dat één dosis silicea
D 30 in poedervorm voldoende is voor 40 à 50 meerkoeten.
Dit preparaat is in iedere homeopathische apotheek verkrijgbaar.

De heer Gerlach heeft zich bereid verklaard in voorkomende gevallen advies te willen geven.

Van blijvende resultaten op deze wijze van verzorging van meerkoeten is natuurlijk nog weinig te zeggen.

a) Van de meerkoeten te Dordrecht, die zonder preparaat verzorgd waren, werden er na enkele dagen 10-tallen dood gevonden in het riet op de plaats van loslaten.

b) Van de 47 exemplaren, te Oosterbeek op voornoemde wijze verzorgd, is nog geén enkele terugmelding binnen van dode vog.

HET RINGEN VAN VORSTSLACHTOFFERS.

"MEERKOETEN"

In de afgelopen strenge winter concentreerden zich op diverse plaatsen in ons land meerkoeten, die, indien ze niet op grote schaal ter verzorging waren opgenomen, er bijzonder slecht aan toe waren geweest.

Enige van deze centra waren onder meer:

HAARLEM , hier werden door de heer Mr.M.Luikinga 600 meerkoeten geringd.

ZAANDAM, hier werden door de heer J.Laan 300 meerkoeten geringd.

DORDRECHT, de heer K.Visser ringde 500 meerkoeten.

OOSTERBEEK, ruim 80 meerkoeten door de heer H.Stel.

RENKUM, de heer C.A. van den Anker ringde ook + 70 .

VLAARDINGEN, 100 meerkoeten door de heer H.Horn.

RITTHEM, 80 meerkoeten door de heer J.Janse.

AMSTERDAM, De heer H.F.Arentsen ringde hier + 80 stuks

LEEUWARDEN, 20 Meerkoeten door de heer D.Westra.

TILBURG, + 40 door de heer G.M.P.Bogaers.

LOENEN (Ut), + 100 door de heer H.T. van Tol.

ZUTPHEN, 10 meerkoeten door de heer H.A.Nolten.

Deze verzorging bracht dus mee, dat er veel meerkoeten geringd konden worden en het is interessant hiervan eens een overzicht te geven.

We beginnen met een overzicht van alle geringde meerkoeten vanaf 1936, waaruit blijkt hoeveel meer vorstslachtoffers in 1963 konden worden geringd in vergelijking met andere jaren.

JAAR	PULLUS	VOLGROEID	TOTAAL
1936			1
1937			12
1938			23
1939			9
1940			9
1941			5
1942			1
1943			0
1944			5
1945			30
1946			8
1947			20
1948			1
1949			32
1950			1
1951			3
1952			29
1953			5
1954			56
1955			24
1956			595
1957	5	6	11
1958	4	21	25
1959	1	46	47
1960	10	30	40
1961	11	132	143
1962	8	181	189
1963	3	2409	2412 <

Het totaal aantal terugmeldingen, van meerkoeten die als volgroeid geringd zijn, (dus zowel Nederlandse als buitenlandse) bedraagt tot 1-11-1963 : (253)

Tot 1963 bedroeg dit : 104

In 1963 : 149

TERUGGEMELD tot en met 1962 (volgroeid geringd 1285)

uit:

Frankrijk	:	18
Iberië	:	1
Groot Brittannië	:	1
Duitsland	:	6
Polen	:	1
Denemarken	:	5
Zweden	:	2
USSR	:	1
België	:	1
Nederland	:	68
		<u>104</u>

TOTAAL AANTAL TERUGMELDINGEN UIT HET BUITENLAND

tussen 1-1-1963 en 1-11-1963 : 21 stuks (als volgroeid geringd)

België	:	2 (1 dood gevonden, 1 onbekend)
Frankrijk	:	2 (alle 2 geschoten)
Duitsland	:	8 (6 dood gevonden, 2 door ongeluk ge- dood)
Zweden	:	5 (3 dood gevonden, 1 geschoten en 1 door ongeluk gedood)
Denemarken	:	4 (2 dood gevonden, 2 geschoten)

Van de 21 terugmeldingen uit het buitenland waren er

- 17 geringd in 1963
 1 geringd in 1962
 1 geringd in 1961
 1 geringd in 1958
 1 geringd in 1956

Tot 1963 waren de terugmeldingen uit het buitenland alle van geschoten meerkoeten. In 1963 bijna alle dood gevonden (behalve dan uit Frankrijk, waar men altijd alles schiet!)

GERINGD IN 1963 : 2409 volgroeide meerkoeten

Hiervan teruggemeld in Nederland (alle dood gevonden) :

a. eigen vangsten	84	(3,5%)
(dood, kort nadat ze in vrijheid zijn gesteld)		
b. in de 1ste maand	58	(2,5%)
c. in de 2de maand	31	(1,3%)
d. in de 3de maand	10	(0,4%)
e. in de 4de maand	5	(0,2%)
f. na de 4de maand	2	(0,1%)
TOTAAL	190	(8%)

TERUGMELDINGEN VAN MEERKOETEN, die nadat ze in februari/maart 1963 geringd zijn, uit het buitenland binnenkwamen:

België	geen
Frankrijk	geen
Engeland	geen
Duitsland	8 (3 in maart, 2 in april, 1 in mei, 1 in juni, 1 in augustus)
Zweden	5 (3 in april, 1 in mei, 1 in juni)
Denemarken	4 (1 in mei, 1 in juni, 2 in oktober)
	17

Hoewel er dus een flink percentage meerkoeten kort na het loslaten gesneuveld is, zijn er toch niet weinig die hun broedgebied hebben kunnen bereiken en aan de voortplanting hebben kunnen deelnemen.

De moeite, die men zich voor deze dieren getroost heeft, is dus niet voor niets geweest. -- o --

B.J.Speek/G.J.v.d.Werff